

**INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT
REPUBLIKA E SHQIPËRISË**

**PROGRAMI I KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË DETYRUAR PËR SHKOLLAT E
MESME TË GJUHËVE TË HUAJA**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË ANGLEZE

KODI: 3.1.11.Zgj.(av)

**PROGRAMI I LËNDËS
GJUHË ANGLEZE
PËR KLASËN E 11-të
NIVELI AVANCUAR**

Koordinatori: Erifili Hashorva

Redaktori: Gazmend Krasniqi

Përgjegjës sektori: Marita Hamza

TIRANË, KORRIK 2010

Hartimi i programit të ri të gjuhës angleze për klasën e 11-të, i avancuar, për Shkollën e Mesme të Gjuhëve të Huaja mbështetet në përvojën e suksesshme të programit të klasës 10 që u hartua për herë të parë për vitin shkollor 2009 - 2010.

Ky program u ofron nxënësve mundësi konkrete për përvetësimin më të thelluar dhe praktik të gjuhës angleze në kushtet reale të shkollës. Kjo është shprehje e kujdesit të shoqërisë ndaj arsimimit të brezit të ri.

Ky program ofrohet gjithashtu si një domosdoshmëri në rrethanat e reja që anglishtja ka fituar brenda vendit si dhe në shkallë botërore. Mësimi i gjuhës angleze në klasën e 11-të synon të zhvillojë më tej personalitetin e nxënësve për t'u bërë qytetarë të denjë të një shoqërie demokratike. Ky program ka për qëllim të realizojë standardet e mësimdhënies dhe të mësim-nxënies dhe të vlerësimit të kësaj kategorie nxënësish, në nivelin gjuhësor të thelluar **B2**, sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian për Gjuhët.

Programi i avancuar i klasës së 11 kontribuon në zhvillimin e mëtejshëm të njohurive gjuhësore, ndër-lëndore dhe ndërkulturore të fituara nga nxënësit e klasës së 10, duke i ridimensionuar ata në funksion të nivelit të ri në të cilin hyjnë nxënësit.

Programi i ri mbështetet e kontribuon në zhvillimin e mëtejshëm të individualitetit intelektual, shoqëror e kulturor të nxënësve të grupmohave 16 – 17 vjeç, në përshtatje me karakteristikat e interesat e tyre që pasqyrohen në program përmes objektivave, tematikave, akteve e funksioneve komunikative të këtij niveli.

Programi plotëson dëshirat në rritje të nxënësve për përvetësimin e thelluar të anglishtes të cilët e shikojnë këtë gjuhë si mjet për të qenë të suksesshëm në jetë.

1. SYNIMI I LËNDËS

Programi i avancuar i gjuhës angleze për klasën e 11-të u krijon mundësi nxënësve në shkollat e mesme të gjuhëve të huaja të thellojnë njohuritë e tyre në përvetësimin e gjuhës angleze si dhe u krijon mundësi atyre për konsolidimin e nivelit B2. Programi i avancuar i gjuhës angleze për klasën e 11-të synon që nxënësi të zhvillojë më tej arritjet e tij gjuhësore dhe të zbatojë në mënyrë krijuese kërkesat dhe veçoritë specifike të nivelit B2.

2. OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME

Programi i avancuar i gjuhës angleze për klasën e 11-të për shkollat e mesme të gjuhëve të huaja ka si objektiv të përgjithshëm të ngrejë në një nivel më të lartë mësimin e kësaj gjuhe, si edhe të thellojë më tej e të përafrojë të nxënët e saj më pranë vendeve anglishtfolëse.

Përdorimi i metodave e praktikave bashkëkohore të mësimin të anglishtes dhe bashkërendimi i strategjive shërbejnë për të zhvilluar tek nxënësi:

- të zhvillojë në mënyrë të mëtejshme fjalorin që ka të bëjë me gjuhën zyrtare dhe letrare;
- thellimin e mëtejshëm të aftësive të të shprehurit me gojë dhe me shkrim;
- të thellojë më tej njohuritë mbi situata komunikimi që ka të bëjë me shkëmbimin e eksperiencave dhe ideve, akomodimin dhe dhënien e opinionëve mbi personalitete të fushave të ndryshme;
- të jetë në gjendje të zgjedhë shprehje dhe frazeologjitë më të përdorshme në gjuhën e sotme angleze.

- të zhvillojë dhe të thellojë më tej teknikat bashkëpunuese, duke krijuar mundësinë që gjuhën angleze ta mësojë si mjet komunikimi;
- të ndërgjegjësohet për veçoritë kulturore të vendeve anglishtfolëse dhe praktikave gjuhësore në kontekste të ndryshme;
- të edukohet me tolerancën, respektin e mirëkuptimin për gjuhët e kombet e tjera.

3. OBJEKTIVA

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

Përshkrimi: Objektivat e standardeve për nivelin e avancuar të gjuhës angleze thellojnë më tej bazat e gjuhës dhe përmbajnë një nivel më të lartë gjuhësor komunikimi i cili kalon nga niveli B1+ tek B2.

	Objektiva
Komunikim	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: • të thellojë analizën dhe nxjerrjen e përfundimit; • të praktikojë kërkesën dhe dhënien e informacionit faktik; • të praktikojë strategjitë që kanë të bëjnë me gabimet; • të praktikojë strategjitë për bashkëveprim në diskutim; • të praktikojë reagimet ndaj të keqkuptuarit; • të tregojë interes kur bashkëvepron gojarisht.
Veprimtaritë e Komunikimit	Në përfundim të klasës 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: • të praktikojë bashkëveprimin në situata udhëtimi; • të diskutojë mbi sugjerimet e dhëna; • të diskutojë rreth lajmeve dhe informacioneve të ndryshme; • të praktikojë dhënien e opinionëve të qenit ose të mos qenit dakord; • të praktikojë marrjen e informacionit në telefon; • të praktikojë të bëjë pyetje dhe të aprovojë me politesë; • të praktikojë fjalorin që ka lidhje me punën dhe profesionin.

b) Objektiva sipas standardit në kulturë

Përshkrimi: Objektivat e standardeve në këtë fushë parashikojnë një shkallë më të lartë të ndërgjegjësimit kulturor, duke vënë theksin në administrimin e aftësive ligjërimore në ndërveprimin gjuhësor dhe kulturor

	Objektiva
Kulturë	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: • të japë opinione rreth filmave; • të rrisë njohuritë për gjuhën angleze si një gjuhë botërore; • të mësojë më tepër rreth veprave të rëndësishme dhe shkrimtarëve nga letërsia angleze dhe amerikane;

	• të lexojë një artikull gazete dhe të kuptojë çështjet kryesore që trajtohen; • të flasë rreth trafikut dhe problemeve që kanë lidhje me të.

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

Përshkrimi: Objektivat e standardit krijojnë mundësinë për të thelluar përvetësimin e elementeve gjuhësor të nivelit të thelluar B2 duke përsosur strukturat e ndryshme gramatikore të anglishtes që nxënësi arrin.

	Objektiva
Elementë gramatikorë	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: • të përdorë saktë forma të ndryshme në anglishten e shkruar formale dhe në anglishten e folur informale, për të bërë sugjerime, kritika dhe këshilla në forma të buta ose autoritare (fjalitë komplekse); • të përdorë mirë format e kohës së kryer (në aspektin e thjeshtë dhe të vazhdimësisë); • të përdorë saktë format e kohës së ardhshme; • të thellohet në përdorimin e llojeve të kushtores dhe kushtores së përzier; • të përdorë saktë foljet modale në të tashmen dhe në të shkuarën; • të thellohet në përdorimin e saktë të fjalive të raportuara me modelet e dhëna.

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Aftësia	Objektiva
Të dëgjuarit	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: • të kuptojë dialogë, ku trajtohen tema të jetës së përditshme, • të kuptojë dhe të dijë të reagojë kur dëgjon të flitet mbi tema të njohura duke përdorur një gjuhë të saktë leksiko-gramatikore, • të jetë i aftë të kuptojë dhe të reagojë ndaj folësve të ndryshëm të gjuhës standarde për tema të ndryshme, • të kuptojë e të shprehë pikëpamjet për pëlqimet e mospëlqimet si dhe për preferencat e informacioneve të dëgjuara në një program televiziv ose radio, • të kuptojë pjesë letrare - artistikë si përshkrime, tregime, përralla, pjesë teatrale etj, si dhe të bëjë përmbledhjen e tyre.

Aftësia	Objektiva
Të lexuarit	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: të lexojë e të kuptojë pjesë leximi të marra nga një roman, tregim, pyetësor, letra zyrtare, reklama, artikuj gazetash etj, të kuptojë përmbajtjen e pjesëve, duke dalluar faktet nga opinionet si dhe duke identifikuar idetë kryesore, mesazhet etj, të identifikojë idenë kryesore të çdo paragrafi në një pjesë të marrë nga një roman ose novelë, të lexojë e të kuptojë informacionin mbi jetën dhe veprimtarinë letrare të një shkrimtari.

Aftësia	Objektiva
Të folurit	Në përfundim të klasës së 11-të nxënësi aftësohet: të interpretojë role në dialogë të ndryshëm si në intervista pune, situata në restorant, aeroporte etj, të zhvillojë ushtrime të ndryshme gojore për çështje gramatikore të trajtuara, të japë mendimin e tij për personazhe të pjesëve të ndryshme letrare, për zakonet e ndryshme të vendit ose vendeve të tjera, të diskutojë për letërsinë, sportet, filmat etj, të flasë për të ardhmen e tij ose të saj, të shpreh opinionin e tij për situata të mundshme.

Aftësia	Objektiva
Të shkruarit	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: ➤ të përshkruajë një vepër letrare apo një personazh, ➤ të plotësojë një formular të çdo lloji në gjuhën angleze, ➤ të jetë në gjendje të shkruajë letra zyrtare dhe jo zyrtare, ➤ të përshkruajë një festë kombëtare ose familjare, ➤ të shkruajë paragrafë e hartime të ndryshme me struktura të sakta gjuhësore.

5. KËRKESA TË GJUHËS ANGLEZE NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Gjuha e huaj është një mjet që shërben për të marrë njohuri nga fushat e tjera. Ajo ndërthuret me lëndët e **informatikës, matematikës, historisë, gjeografisë, biologjisë etj.** Kjo çon në rritjen e aftësisë së nxënësit në përdorimin e aftësisë gjuhësore.

Ashtu si edhe në programin për klasën e 10-të edhe në këtë program një rëndësi e veçantë i është kushtuar integrimin ndërlëndor. Aspekti shumë i rëndësishëm në mësimin e gjuhës së angleze është ai social dhe kulturor. Për këtë arsye duhet patur parasysh një mësimdhënie e integruar.

Gjuha e huaj mësohet më mire në kontekste të caktuara ku fushat tematike të parashtruara në këtë program trajtohen dhe në lëndë të tjera.

Letërsia, njohuritë e së cilës krijojnë një ide shumë të qartë për shkrimtarë dhe poetë të ndryshëm si edhe veprat e tyre dhe në këtë mënyrë mësojnë për periudha kohore të ndryshme si.

Lidhja me **shkencat natyrore** shprehet në trajtimin e temave të ndryshme që kanë të bëjnë me ndotjen e ambientit, mjedisin dhe ushqimin etj.

Me lëndën e **arteve** janë lidhura temat për sportin muzikën etj.

Me **historinë** janë të lidhura ngjarje dhe fakta të cilat ndihmojnë në formimin kulturor e intelektual të nxënësit në njohjen e vlerave historike- shoqërore të popujve anglisht-folës.

Trajtimi ndër-lëndor shërben për realizimin e synimeve dhe objektivave të përgjithshme të programit për:

edukimin intelektual: Përmes ndërthurjes së njohurive nxënësit arrijnë të analizojnë, të sintetizojnë dhe të vlerësojnë, duke rritur cilësinë.

edukimin mjedisor: Ndotja dhe mbrojtja e mjedisit janë tema që shoqërohen me fjalor e struktura gjuhësore, të cilat trajtohen jo si një qëllim më vete, por në një kontekst kuptimplotë dhe edukativ.

edukimin kulturor dhe etik: Përmes lëndëve historike dhe gjeografike, nxënësit fitojnë njohuri të reja për vëndet anglishtfolëse. këto njohuri ndërthuren me dijet për kulturën e këtyre vëndeve, për zakonet e doket e tyre, për mënyrën e jetesës etj. Këtu nuk mund të lihen pa përmendur edhe shprehjet etike të këtyre popujve.

edukimin për të drejtat e njeriut: Njohja e kulturave të vëndeve anglishtfolëse realizohet e lidhur ngushtë me temat e barazisë sociale, të diskriminimit racial, të respektit reciprok etj.

atdhedashurinë: Nxënësit ndërjegjësohen për identitetin e tyre kombëtar duke njohur kulturat e popujve të vëndeve anglishtfolëse e cila i mundëson ato që të bëjnë krahasime midis dy kulturave.

6. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Programi i gjuhës angleze të avancuar synon të zgjerojë dhe të thellojë njohuritë e nxënësve. Ky program synon të avancojë aftësitë gjuhësore të nxënësve për qëllime praktike.

A. Objektivat

Objektivat e parashikuara në programin e gjuhës angleze për klasën e 11 janë të detyrueshme për t'u realizuar nga mësuesi dhe duhen përvetësuar nga nxënës/i, -ja. Kjo do të thotë se të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të çka përshkruhet tek objektivat. Objektivat janë të detyruara të zbatohen sipas shkallës së vështirsisë. Realizimi i objektivave në tema, kapituj e njësi mësimore dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit.

B. Orët mësimore

Në këtë program rreth 70% e orëve mësimore janë për thellimin e njohurive të reja lëndore, kurse 30% janë për përpunimin e njohurive.

Shpërndarja e orëve mësimore

Sipas këtij programi të avancuar për nxënësit e klasës së 11-të, gjuha angleze do të zhvillohet me 2 orë mësimore në javë (**36 x 2 = 72 orë vjetore**) dhe shpërndarja e orëve të planifikuara është si më poshtë:

Mësuesi është i lirë të bëjë kombinimin e tyre, duke mos u bazuar në renditjen e tabelës së orëve.

Komunikimi dhe formimi kulturor

Ky element zë 50 orë, të cilat ndahen sipas objektivave që u përgjigjen: 35 orë mësimore për kulturën dhe komunikimin (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 25 orë, do të jenë për trajtimin e lëndës së re, kurse 30% e tyre, që përbëjnë 10 orë, do të shërbejnë për përpunimin e njohurive të reja - me përpunim do të kuptojmë, p.sh përforsimin e informacionit të marrë në temat përkatëse ose ushtrime rreth këtij informacion), ndërsa 15 orë do të jenë për aktet dhe funksionet e komunikimit (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 11 orë, do të shërbejnë për njohuritë e reja, kurse 30% e tyre, d.m.th 4 orë mësimore, do të përdoren për përpunimin e njohurive). Këtu mësuesi bën përpunim njohurish për integrimin tërësor të lëndës, d.m.th. jep detyra komplekse për njohuritë sipas aftësive dhe objektivave. Orët e përgjithshme për përpunimin e lëndës janë 22 orë nga të cilat 8 orë do të përdoren për përpunimin e të gjithë lëndës, ku vlerësimi tërësor i lëndës zë vendin e tij (p.sh. 2 orë mund të përdoren për përsëritje dhe 6 orë për vlerësimin me shkrim e me gojë të dijeve që kanë përfutuar nxënësit gjatë procesit të nxënies).

Formimi gjuhësor

Ky element zë 22 orë. Gjatë këtyre orëve mësuesi shtjellon në bashkëveprim me nxënësin njohuritë gramatikore dhe ushtrime gjuhësore, gramatikore e leksikore (nga të cilat 70%, që përbëjnë 14 orë mësimore, do të shërbejnë për trajtimin e strukturave të reja, kurse 30%, që përbëjnë 8 orë, do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforsimin e tyre). Programi i avancuar i klasës së 11 orienton gjithë procesin e mësimdhënies e të nxënies së gjuhës angleze në nivelin B2.

Parime për zbatimin e programit

Vendosja e nxënës/it,-es në qëndër të vëmendjes

Nxënësi duhet të jetë në qëndër të procesit mësimor dhe të gëzojë të drejta të plota pjesmarrjeje duke shprehur përvojën e tij jetësore. Kjo do të realizohet: Duke përzgjedhur tema , lloje të teksteve dhe forma sociale të orientuara sipas interesave dhe nevojave të moshës së klasës së 11-të ,duke patur parasysh nivelin dhe rezultatet e tyre.

Krijimi i mjedisit të të nxënit

Mësuesit tanë duhet të ndërjegjësohen , se është shumë e domosdoshme që nxënësi të ndihet i sigurt, dhe kjo arrihet nëpërmjet krijimit të një mjedisi shkollor fizik, emocional, sfidues dhe jofrenues për procesin mësimor, , i cili mundëson një mësimdhënie/nxënie që plotëson ndjeshëm nevojat dhe objektivat e përcaktuara më parë.

Organizimi i klasës

Vendosja e nxënësit në qëndër të procesit mësimor do të sjellë ndryshimin e rolit tradicional të mësuesit. Mësuesi do të jetë organizues, furnizues dhe orientues për nxënësit. Ai do t'i ndihmojë nxënësit për një të mësuar të qëndrueshëm. Mësuesi ka më tepër rol planifikues sesa burim i të gjitha njohurive në klasë.

Mësimdhënia ka në qendër të saj metodën komunikative, metoda me bazë detyrën, metoda funksionale dhe ajo e situatave sa më afër jetës reale etj.

Mësuesi është i lirë dhe i pavarur në përdorimin e metodave dhe materialeve mësimore që mbështetin krijmtarinë dhe pavarësinë mendore si të nxënësve , ashtu edhe të mësuesve.

Të mësuarit bashkëveprues.

Mësimi i anglishtes i drejton nxënësit drejt pavarësisë në rritje në përfitimin gjuhësor, e mundësuar kjo nëpërmjet aktiviteteve përkatëse të të mësuarit , formave të larmishme sociale . Duhet të theksojmë rolin e veçantë që duhet të zënë puna me grupe , me partner. Puna në grupe ndihmon, gjithashtu, në shoqërizimin e nxënësve, i bën ata bashkëveprues me njëri-tjetrin dhe me mësuesit, nxit tolerancën ndaj mendimit të tjetrit, si dhe ndikon në përdorimin e formave demokratike për të ndarë përgjegjësitë dhe punën.

Përdorimi i gjuhës angleze në klasë

Në klasën e 11-të nxënësi është më i formuar nga ana gjuhësore e kulturore dhe është i gatshëm të përdorë gjuhën angleze në situata reale, si p.sh. kryerjen e veprimtarive gjuhësore, dhënien e udhëzimeve për punët e përbashkëta në projekte ku ka ndarje dhe përgjegjësi ndaj detyrave të ngarkuara.

Të mësuarit e gramatikës

Njohuritë gramatikore përbëjnë një objektiv të rëndësishëm të mëimit të gjuhës angleze. Strukturat gramatikore nuk duhet të jepen të izoluara, si qëllim në vetvehte, por në lidhje me aftësitë gjuhësore dhe me përpunimin e temave dhe kompetencave leksikore. Gramatika duhet të konceptohet përgjithësisht në mënyrë deduktive me qëllim që të nxiten nxënësit drejt një procesi analitik dhe nga mendimi kritik. Duhet të hiqet dorë nga dhënia e rregullave dhe tabelave shabllone, paraprahe nga mësuesit. Futja e strukturave të reja gramatikore duhet të bëhet nga vetë nxënësit , nëpërmjet dhënies së shembujve të shumtë dhe të larmishëm.

Qortimi i gabimeve

Nxënësit nxiten që të vetë korrigjohen ose të korrigjojnë njëri-tjetrin dhe të mësojnë prej gabimeve që ata bëjnë. Shpesh mësues/i,-ja dokumenton gabimet e përsëritura dhe, kur është e nevojshme, dhe i korrigjon ato duke përdorur format e sakta gjuhësore.

7. VLERËSIMI

Vlerësimi është një element i rëndësishëm i procesit të mësimdhënies e nxënies, pasi përmes tij përcaktohet shkalla e përvetësimit të njohurive, shkathtësive e shprehive gjuhësore të përfshira në program dhe matet efektshmëria e të nxënësve. Ai bëhet në mënyrë sistematike gjatë gjithë procesit të mësimdhënies e nxënies. Mësuesit vlerësojnë përparimin sistematik të nxënësve nëpërmjet pyetjeve, testeve dhe punëve me shkrim, si dhe vëzhgojnë ecurinë e nxënësve në përvetësimin e njohurive, shprehive të të kuptuarit dhe të të shprehurit.

Mësuesi përdor metoda të ndryshme vlerësimi. Me anë të tyre ai siguron që nxënësit të përfitojnë dhe të konsolidojnë njohuritë e përfshira në këtë program. Ai jep detyra specifike me objektiva të menduara mirë për të çuar më tej njohuritë e fituara.

Kontrolli me gojë është një element i rëndësishëm i vlerësimit të arritjeve. Ai motivon dhe rrit vetëbesimin. Gjatë vlerësimit me gojë duhet pasur parasysh përdorimi i strukturave gramatikore, fonetike, leksikore, si dhe rrjedhshmëria.

Kontrollet me shkrim japin një informacion më të plotë për rezultatet e arritura. Testet duhet të jenë realiste, të qarta dhe të matshme.

Vlerësimi motivues kryhet gjatë gjithë procesit mësimor. Kjo realizohet me fjalët Mirë, Shumë mirë etj.

Vlerësimi i planifikuar bëhet në fund të çdo mësimi përsëritës. Ai bëhet me notë. Vlerësimi përfundimtar bëhet me notë. Ai finalizon arritjet e objektivave.

Vlerësimi është një element plotësues i vlerësimit nga mësuesi. Kur vlerësimi bëhet i saktë dhe i argumentuar, nxënësit zhvillojnë aftësinë për t'u vetëvlerësuar. Vlerësimi duhet të konsistojë si në nxjerrjen e gabimeve, ashtu edhe në nxjerrjen në dukje të anëve pozitive.

Vlerësim diagnostikues

Ky vlerësim do të realizohet përmes njohjes dhe vlerësimit të arritjeve dhe mangësive, duke i dëgjuar nxënësit të flasnin dhe lexojnë, duke vëzhguar të shkruarit e tyre dhe duke analizuar llojet e produkteve të tyre në procesin mësimor.

- Ky lloj vlerësimi jep informacion për efektshmërinë e të nxënit.
- ndihmon në gjetjen e mënyrës së veprimit në etapën e dytë të të mësuarit
- ndihmon në gjetjen e arsyeve të mospërvetësimit të koncepteve

Vlerësim formues

Nëpërmjet këtij vlerësimi synohet të theksohet ajo çfarë ka arritur nxënësi gjatë procesit të formimit të njohurive. Ky vlerësim kryhet në fillim: për vendosjen e objektivave në procesin mësimor, gjatë vitit: për të vlerësuar ecurinë njohurive të fituara, për përmirësim si dhe në fund të vitit për të parë se çfarë është arritur.

Më poshtë sygjerohen disa veprimtari ose kërkesa për vetë-vlerësimin formues:

- të shpjegohen objektivat pedagogjike të veprimtarive;
- pas një veprimtarie të bëhet një pushim dhe të bëhet pyetja “Çfarë keni mësuar?”;
- t’i kërkohet rregullisht nxënësit të bëjë bilancin e njohurive të ndryshme;
- të shpallen provimet e vlerësimit përmbledhës dhe të përcaktohen paraprakisht kriteret e suksesit;
- në një situatë suksesi, të pyeten nxënësit “Çfarë bëtë për të pasur sukses?” dhe të nxiten ata të shkëmbejnë përvojën e tyre mbi këtë temë;
- pas një krijimi me shkrim, t’i kërkohet nxënësit të tregojë çdo gjë për të cilën është i sigurt në tekstin e tij (duke nënvizuar, për shembull),
- në rast mëdyshjeje mbi një formë ortografike, leksikore ose morfologjike, t’i kërkohet nxënësit ta shënojë këtë formë në tekstin e tij dhe të hartojë pyetjen në fund të faqes në formë shënimi (mësuesi i përgjigjet në të njëjtën mënyrë).

Vlerësim përmbledhës

Ky vlerësim bëhet në fund të një numri temash, njësisht, detyrash e kapitujsh, ose në fund të një periudhe të caktuar kohore.

Vlerësim motivues

Ky vlerësim ka për qëllim të nxis interesin dhe dëshirën e nxënësve për të mësuar.

Vlerësimi i nxënës/it,-es përshkon gjithë procesin mësimor dhe shërben për përmirësimin e këtij provçesi. Vlerësimi i nxënës/it,-es nuk ka për qëllim vetëm vendosjen e notës dhe as nuk përfundon me vendosjen e saj.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësuesi nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënësit për ata objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etiko-sociale, në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti. Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë sa më objektiv dhe i matshëm. Asgjë nuk është më xhitës sesa suksesi i arritur duke u përballur me gjendjen reale në të cilën ndodhet një nxënës/e.

Do të inkurojohen nxënësit të njohin procedurat e vlerësimit si mundësi për *vetëvlerësim*.

Vetëvlerësimi është një tjetër element i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës angleze, ku secili jep gjykimin për zotësinë e vet. Vetëvlerësimi është një element plotësues i domosdoshëm i vlerësimit nga mësuesi.

Vetëvlerësimi ka efekt kur ai u referohet normave dhe kapacitetit që korniza e gjuhëve parashtron për grup-moshën e tyre dhe kur ky vlerësim është i lidhur me një përvojë të veçantë, që mund të jetë ajo e kalimit të testeve. Vënia e synimeve të qarta në program mundëson vetëvlerësimin e tyre në vazhdimësi.

Si mjet në vlerësim dhe vetëvlerësim shërben Portofoli Evropian Gjuhëve(PEGJ), që me anë të tri pjesëve të tij Pasaportës Gjuhësore, Bibliografisë gjuhësore dhe Dosjes, nxisin nxënësin të mendojë mbi nivelin e tij gjuhësor, duke vetvlerësuar njohuritë e marra, dhe dokumentimin e arritjeve të tij gjuhësore që mund të jenë provime me shkrim, detyra tematike, certifikata, projekte kurikulare etj.

PEGJ është dokumenti në të cilin çdo nxënës që mëson ose ka mësuar një gjuhë që mësohet në shkollë ose jashtë saj, mund të shënojë njohuritë e tij gjuhësore dhe përvojat kulturore. PEGJ e nxit nxënësin të mësojë më shumë gjuhë, edhe në nivele modeste dhe të vazhdojë t'i mësojë gjuhët përgjatë gjithë jetës. PEGJ e nxit nxënësin të përmirësojë mësimin dhe aftësinë e vlerësimit të aftësive të tij në fushën e gjuhëve. PEGJ kontribuon në mirëkuptimin reciprok në Evropë nëpërmjet njohjes së drejtpërdrejtë të kulturave të tjera dhe ndihmës së kapaciteteve të komunikimit në shumë gjuhë.

- Nxënësit vlerësojnë punën e tyre në çifte. Më pas mësuesi dhe nxënësit bëjnë komentin përfundimtar.
- Nxënësit vlerësojnë punën e njëri-tjetrit në grupe, duke marrë role të ndryshme, madje dhe pa nevojën e ndihmës së mësuesit.
- Nxënësi mban shënim arritjet e tij, duke përdorur edhe gjuhën amtare.
- Mësuesi bisedon me nxënësin individualisht dhe i tregon arritjet.

Interesi më i madh i vetëvlerësimit qëndron në faktin që ai është faktor motivimi dhe ndërgjegjësimi: ai i ndihmon nxënësit të njohin pikat e tyre të forta dhe të dobëta dhe kështu të organizojnë më mirë të nxënët e tyre. Nga vetëvlerësimi përfiton si nxënësi, ashtu edhe mësuesi.

Nxënësit do të nxiten të zhvillojnë të menduarit e pavarur dhe vetëdijen për aftësinë e tyre për përmirësimë përmes kuptimit të hollësishtëm të procedurave të vlerësimit.

Nëpërmjet vlerësimit vetëvlerësues nxënësit vlerësojnë veten nëpërmjet një pyetësi se mbi atë se "çfarë di të bëjë?".

Vetëvlerësimi është një formë e re por tashmë mjaft e përhapur në botën arsimore. Ai është pjesë e të mësuarit të pavarur, dhe konsiderohet mjaft i nevojshëm jo vetëm nga nxënësit por edhe nga mësuesit. Është detyrë e çdo mësuesi të shpjegojë e njohë nxënësit me përmbajtjen

e vetëvlerësimit, përdorimi i të cilës do të sjellë ndërgjegjësim të mëtejshëm të problemeve të të mësuarit.